

Έξι σημεία προσανατολισμού για την Αριστερά. Τι φταίει για τις διαδοχικές ήττες και τι να κάνουμε;

Αναδημοσίευση από το commune.org.gr

Τι συμπεράσματα βγάλαμε από την ήττα της Αριστεράς στις εκλογές της 21ης Μαΐου, που απ' ό,τι φαίνεται θα επαναληφθεί, με μικρές αυξομειώσεις ποσοστών, και στις εκλογές της 25ης Ιουνίου; Και πώς αυτά πρέπει να επηρεάσουν τον προσανατολισμό της στο εξής; Η αλήθεια είναι ότι η Αριστερά αποφεύγει συστηματικά την ουσιαστική αποτίμηση, ιδιαίτερα των ηττών – η ουσιαστική αποτίμηση της ήττας του 2015 ακόμη περιμένει τη σειρά της... Ακόμη χειρότερα όμως, αρνείται να προχωρήσει σε προσαρμογές και διόρθωση λαθών, ιδιαίτερα αν πρόκειται για λάθη προσανατολισμού, δηλαδή λάθη με στρατηγικό χαρακτήρα. Αναπόφευκτα, δοκιμάζει ξανά και ξανά με λάθος τρόπο, επαναλαμβάνει τα ίδια ή παραπλήσια λάθη και ηττάται ουσιαστικά για τους ίδιους λόγους. Η ανάγκη, λοιπόν, να αναγνωρίσουμε τα βασικά σημεία προσανατολισμού που απαιτούν διόρθωση, είναι άμεση και επείγουσα.

του Πάνου Κοσμά

1. Αναγνωρίζουμε τον αντίπαλο

Μια κοινωνιολογίζουσα και εν τέλει απολιτική άποψη, της σοσιαλδημοκρατικής και όχι της κομμουνιστικής παράδοσης, λέει ότι «Αντίπαλος δεν είναι το τάδε ή το δείνα κόμμα, αλλά τα προβλήματα». Όμως τα προβλήματα δεν ξεπηδούν αναίτια και χαοτικά μέσα από τις «κοινωνικές δομές»: τα γεννά η μήτρα του κοινωνικού συστήματος που λέγεται καπιταλισμός, κι ύστερα έρχονται οι κυβερνήσεις για να τα διαχειριστούν με κριτήρια ταξικά. Για λογαριασμό ποιου; Της αστικής τάξης. Ο

καπιταλισμός υποκειμενοποιείται ταξικά στην αστική τάξη και πολιτικά στο αστικό κράτος – τα κυβερνητικά κόμματα και ο κυβερνητικός μηχανισμός δεν είναι παρά τμήμα αυτού του κράτους.

Ποιος είναι λοιπόν το «μεγάλο αφεντικό» και ο μεγάλος αντίπαλος της Αριστεράς; Η αστική τάξη και το κράτος της. «Καλά, τα ξέρουμε αυτά», θα πει κάποιος/α, «έχουν όμως θεωρητική αξία, το θέμα είναι τι κάνουμε πολιτικά». Το θέμα όμως είναι ότι «αυτά» δεν έχουν μόνο θεωρητική αξία, αλλά άμεσα πολιτική. Αν δεν μιλήσουμε και δεν βάλουμε στο στόχαστρο την αστική τάξη -κι όχι την ή τις «ελίτ» ή τα κέρδη, ωσάν να μπορούν να βγάλουν κέρδη οι πάντες, και οι μισθωτοί-, πώς και ενάντια σε ποιον θα συγκροτηθεί το «εμείς», σε ποιον θα αποδοθούν οι πολιτικές ενάντια στην εργατική τάξη, ποιον θα αναδείξουμε σε συγκεκριμένο στόχο της αντικαπιταλιστικής πολιτικής; Τον καπιταλισμό και τα κέρδη γενικά; Ή μήπως, ακόμη πιο αφηρημένα, την «κοινωνική αδικία», που χάνεται στους λαβύρινθους των «κοινωνικών δομών»;

Κι όμως, όχι μόνο ο σοσιαλδημοκρατικός ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και το ΜΕΡΑ25-Συμμαχία για τη Ρήξη, διεξήγαγαν τον προεκλογικό τους αγώνα για τις εκλογές της 21ης Μαΐου χωρίς να εκφέρουν τη λέξη αστική τάξη, χωρίς καν να αναφερθούν στο πάρτι κερδών των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεων και βεβαίως χωρίς να πουν ότι η καλύτερευση της θέσης των «από κάτω» (για εργατική τάξη είναι *tres banal* να μιλήσουν...) προϋποθέτει -μεταξύ πολλών άλλων- φορολόγηση των κερδών. Αν όμως μιλήσουμε για (αυξημένη) φορολόγηση των κερδών, τότε θα ανακαλύψουμε ότι θα ενοχληθεί σφόδρα όχι ο καπιταλισμός γενικά, αλλά η αστική τάξη συγκεκριμένα: οι εισηγμένες επιχειρήσεις και η μεγάλη αστική τάξη γενικά, αλλά και οι μεσαία και η μικρή αστική τάξη.

Ας αρχίσουμε λοιπόν από αυτό το απλό και κοινότοπο, αλλά εξορισμένο στη σφαίρα της θεωρίας (συχνά ούτε καν εκεί) και εξαφανισμένο από τη σφαίρα της πολιτικής και του δημόσιου λόγου της Αριστεράς: Ας αναγνωρίσουμε τον αντίπαλο στο «πρόσωπο» της αστικής τάξης και ας τον τοποθετήσουμε ρητά ως

αντίπαλο στον δημόσιο λόγο της Αριστεράς, εξηγώντας με υπομονή και στοιχεία τα έργα και τις ημέρες της. Και να γνωρίζουμε καλά πως όταν ηττώμεθα, είναι επειδή μας νίκησε η αστική τάξη – κι όχι επειδή παραπατήσαμε μόνοι μας. Αν λοιπόν στις εκλογές η Αριστερά ηττήθηκε, είναι επειδή (μας) νίκησε, για μία ακόμη φορά, η αστική τάξη. Και αν δεν βρούμε το σθένος να ορθωθούμε απέναντί της ως αντίπαλος, αναγνωρίζοντάς την ως τέτοια στον δημόσιο λόγο μας -και με ό,τι αυτό συνεπάγεται στην πολιτική μας απεύθυνση και τακτική-, τότε δεν υπάρχει καμία πιθανότητα να νικήσουμε, αύριο, αργότερα ή κάποτε!

2. Αναγνωρίζουμε, «συστηνόμαστε» και οργανώνουμε τις σχέσεις με την τάξη μας

Αν η αναγνώριση του αντιπάλου είναι όρος για τη συγκρότηση του «εμείς», ακόμη σημαντικότερος όρος είναι η αναγνώριση -κι όχι μόνο, αλλά και η απεύθυνση και η οργάνωση των σχέσεων- με την εργατική τάξη. Είναι εντυπωσιακό αλλά σε μια κοινωνία που η εργατική τάξη είναι πλειοψηφική κοινωνική δύναμη, ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΜΕΡΑ25 δεν χαλάλισαν ούτε λέξη για να αναφερθούν, πολύ περισσότερο για να απευθυνθούν, σε αυτήν. Ο ΣΥΡΙΖΑ συνέχισε το φλερτ με τη «μεσαία τάξη» (στο οποίο απέτυχε παταγωδώς, αφού η μεσαία τάξη ψήφισε «μασίφ» τον Μητσοτάκη), ενώ το ΜΕΡΑ25 φαίνεται ότι θεωρεί *tres banal* όχι απλώς την αναφορά στην εργατική τάξη, αλλά και γενικά το ζήτημα του κοινωνικού υποκειμένου στο οποίο (πρέπει να) αναφέρεται και άρα πρέπει να απευθύνεται η Αριστερά. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θεώρησε καν σημαντικό να αντικαταστήσει στον δημόσιο λόγο του την εργατική τάξη με κάτι που έστω να τη θυμίζει: τους φτωχούς, τους μισθωτούς, τους «μη προνομιούχους» έστω από τη στιγμή που θεώρησε ευφυή τακτική ιδέα να μιμηθεί τον Αντρέα Παπανδρέου. Δεν είναι λοιπόν ανεξήγητο που στις εκλογές έχασε μαζικά τα εργατικά του στηρίγματα -τα οποία τόσο υποτίμησε, θεωρώντας τα είτε δεδομένα είτε ανάξια απεύθυνσης- χωρίς να κερδίσει τη μεσαία τάξη.

Η αναφορά, απεύθυνση και οργάνωση των σχέσεων με την εργατική τάξη είναι συνώνυμη με τη θέση ότι η αντίθεση κεφαλαίου – εργασίας είναι δεσπόζουσα, ότι την καπιταλιστική κοινωνία συνέχει και οργανώνει ο ταξικός ανταγωνισμός. Τον καπιταλισμό διατρέχουν πολλές αντιθέσεις αλλά δεν είναι μια «ομοσπονδία» ισότιμων αντιθέσεων.

Το γεγονός ότι η εργατική τάξη δεν είναι συγκροτημένη σε τάξη για τον εαυτό της δεν οφείλεται στον εσωτερικό της κερματισμό -εσωτερικός κερματισμός υπήρχε πάντα, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο έντονος- αλλά στο γεγονός ότι η Αριστερά αποτυγχάνει να συγκροτήσει τη μαζική της πρωτοπορία σε πολιτικό υποκείμενο. Η συγκρότηση της εργατικής τάξης σε τάξη για τον εαυτό της είναι πολιτική διαδικασία. Και πώς να ευοδωθεί αυτή η διαδικασία όταν δεν τίθεται καν ως στόχος;

Στο σημείο αυτό φανταζόμαστε ξανά να διατυπώνεται η αντίρρηση: «Όλα αυτά είναι θεωρητικά και “ξύλινα”, δεν έχουν σχέση με την πραγματική πολιτική». Οι πρόσφατες εκλογές -και όχι μόνο- μας έδειξαν με τον πιο εύγλωττο τρόπο πώς πληρώνεται μια τέτοια αντίληψη. Για τον ΣΥΡΙΖΑ η εργατική τάξη ήταν άορατη, αφιερώθηκε στην απεύθυνση στη μεσαία τάξη – και εισέπραξε διπλή και παταγώδη αποτυχία: έχασε τα εργατικά του ερείσματα χωρίς να κερδίσει τη μεσαία τάξη. Ακόμη χειρότερα, έχασε κατά κράτος τη μάχη για τον ορισμό της μεσαίας τάξης, στην οποία ο Μητσοτάκης και τα μίντια εντάσσουν με συστηματική προπαγάνδα και τα τμήματα της εργατικής τάξης που δεν είναι εξαθλιωμένα – για να απομένει έτσι μια κατώτερη μη-τάξη που απαρτίζεται από κατηγορίες φτωχών, εξαθλιωμένων και αποκλεισμένων. Δεν πρόκειται λοιπόν μόνο για ζήτημα θεωρητικό, αλλά για θεωρητικό προσανατολισμό που οργανώνει άμεσα την ιδεολογική και πολιτική παρέμβαση της Αριστεράς.

Η άποψη ότι η εργατική τάξη είναι «δεδομένη» για την Αριστερά, οπότε μπορεί να ασχοληθεί εκ του ασφαλούς με τη διεύρυνση της συμμαχίας προς τους μικρομεσαίους (αυτή η κοινωνιολογίζουσα εξιδανίκευση της μεσαίας και μικρής αστικής τάξης), ηττήθηκε σκληρά σε αυτές τις εκλογές. Οι κοινωνικές συμμαχίες έχουν

ηγεμονικό πυρήνα. Το μπλοκ εξουσίας της αστικής τάξης έχει ηγεμονικό πυρήνα τη μεγάλη αστική τάξη. Αντίπαλο κοινωνικό – ταξικό μπλοκ δεν μπορεί να συγκροτηθεί παρά μόνο με ηγεμονικό πυρήνα την εργατική τάξη. Για τους στρατηγούς χωρίς στρατό που φαντάστηκαν εκλογικούς θριάμβους με ηγεμονικό πυρήνα τη μεσαία τάξη, οι εκλογές ήταν ένα σκληρό μάθημα. Η ήττα τους ήταν άμεσα πολιτική, όχι για τακτικούς λόγους, αλλά για λόγους στρατηγικού προσανατολισμού ο οποίος άσκησε πολύ κακή επιρροή στην πολιτική και εκλογική τους γραμμή.

3. Το κόμμα

Όταν αποφεύγεις τον ουσιαστικό απολογισμό των προηγούμενων ηττών, σε βρίσκουν αναπόφευκτα οι επόμενες. Τόσο ο ΣΥΡΙΖΑ όσο και το ΜΕΡΑ25 έμειναν πιστά στη φόρμουλα «πλατύ κόμμα». Κόμμα πολιτικής και όχι στρατηγικής ενότητας ή στρατηγικής ενότητας στη βάση του ρεφορμισμού, κόμμα που αδυνατεί να αναπαραχθεί χωρίς τον κοινοβουλευτικό μηχανισμό, κόμμα χωρίς κοινωνική γείωση και κινηματική παρουσία, κόμμα με διαταξικά χαρακτηριστικά, κόμμα-οργανωτικός χυλός. Αυτή ακριβώς η μορφή κόμματος ηττήθηκε με τον πιο ντροπιαστικό τρόπο το 2015. Τότε, η διαπίστωση ότι «το κόμμα έκανε λάθη» ήταν λάθος: ο απολογισμός έπρεπε να είναι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν «λάθος κόμμα».

Το γεγονός ότι το ΜΕΡΑ25-Συμμαχία για τη ρήξη, 8 χρόνια μετά το 2015, παρουσιάστηκε στον κόσμο της Αριστεράς ως απόπειρα αναβίωσης του «πλατιού κόμματος» και η δεινή εκλογική του ήττα αποδεικνύουν με τον πλέον εντυπωσιακό τρόπο ότι κάποιοι στην Αριστερά αρνούνται να βγάλουν ακόμη και τα προφανέστερα των συμπερασμάτων από την εμπειρία του 2015. Η ήττα του 2023 επιβεβαιώνει ξανά αυτό που θα έπρεπε να είναι συμπέρασμα ήδη από το 2015: η μορφή «πλατύ κόμμα» επιβάλλεται να εγκαταλειφθεί. Ιδιαίτερα στην εποχή του πολεμικού καπιταλισμού της γενικής κρίσης, το «πλατύ κόμμα» είναι σε πλήρη και οξεία αντίφαση με τα στοιχειώδη καθήκοντα της αντικαπιταλιστικής πάλης. Είναι «λάθος κόμμα» όχι μόνο από τη

γενική άποψη της ανατροπής και της σοσιαλιστικής μετάβασης, αλλά και από την άποψη των εντελώς άμεσων κινηματικών και πολιτικών καθηκόντων.

Όσοι/ες έχουν κι άλλες αντοχές ή αυταπάτες, ας συνεχίσουν επαναλαμβάνοντας το ίδιο λάθος. Οι υπόλοιποι/ες πρέπει να αφιερώσουμε τις προσπάθειές μας και τις δυνάμεις μας στη συγκρότηση μαζικής αντικαπιταλιστικής – επαναστατικής Αριστεράς που θα συγκροτηθεί σε μαζικό αντικαπιταλιστικό-επαναστατικό κόμμα. Ναι: πρέπει να ανακτηθεί το πάθος «να χτίσουμε το κόμμα».

4. Ενότητα (ενιαίο μέτωπο) και πρόγραμμα

Ας αφήσουμε όμως τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΜΕΡΑ25 να πορεύονται όπως πορεύονται και ας ασχοληθούμε με ένα ακόμη σημαντικό ζήτημα προσανατολισμού: τη σχέση ανάμεσα στο αίτημα της ενότητας και στο πρόγραμμα. Μία άποψη, που ενέπνευσε προεκλογικά την πρωτοβουλία για κοινή κάθοδο όλης της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς στις εκλογές αλλά έχει ευρύτερη απήχηση, υποστήριξε ότι αυτοί που συμπορεύτηκαν μαζί στο κίνημα, μπορούν και πρέπει να κατέβουν μαζί και στις εκλογές. Όμως, για την ενότητα στο κίνημα αρκεί να συμφωνηθεί ένας κοινός στόχος – ώστε να «χτυπήσουμε μαζί» συγκεντρώνοντας δυνάμεις πάνω στον κοινό στόχο. Το κοινό κατέβασμα στις εκλογές όμως, απαιτεί κοινό πρόγραμμα! Και πώς μπορεί να είναι κανείς στοιχειωδώς επαρκής σε μια κεντρική πολιτική δοκιμασία όπως οι εκλογές, πώς μπορεί να σταθεί αξιοπρεπώς απέναντι στους «ιεροεξεταστές» των μίντια και της αστικής τάξης, πώς μπορεί να οργανώσει αποτελεσματικά την αντιπαράθεση με τα άλλα κόμματα, πώς θα διασφαλίσει στοιχειωδώς αξιοπρεπή συνέχεια μετά τις εκλογές για το μετωπικό εγχείρημα αν το κοινό πρόγραμμα δεν περιέχει ξεκάθαρες συμφωνίες σε βασικά μέτωπα αντιπαράθεσης που αναδεικνύει η συγκυρία και αν δεν περιέχει και μερικά βασικά σημεία στρατηγικού προσανατολισμού;

Στο ζήτημα αυτό, η Αριστερά ταλανίζεται από δύο «συμμετρικά» λάθη:

Το πρώτο, αναγέρθηκε ήδη: να θεωρείται ότι η ενότητα στη δράση μπορεί να προεκταθεί «φυσιολογικά» ως την πολιτική ενότητα στη συγκρότηση και παρέμβαση (είτε γενικά πολιτική είτε ειδικά εκλογική) πολιτικών υποκειμένων όπως τα πολιτικά μέτωπα. □Το δεύτερο, είναι να θεωρείται ότι η απαίτηση για επαρκή προγραμματική συμφωνία στην περίπτωση συγκρότησης κεντρικών πολιτικών υποκειμένων (πολιτικά μέτωπα) προεκτείνεται, αντίστροφα, ως την απαίτηση για πολιτική ή προγραμματική συμφωνία στις κινηματικές δράσεις (το περίφημο «πλαίσιο», το οποίο συχνά ξεπερνάει κατά πολύ την εύλογη ελάχιστη συμφωνία που επιτρέπει την κοινή δράση σε κάθε συγκεκριμένο ζήτημα).

Το ενιαίο μέτωπο, που ως έκφραση έχει γίνει ηγεμονική στις σχετικές συζητήσεις και στην αρθρογραφία, περιγράφει τα διαφορετικά κριτήρια που διέπουν την κοινή δράση στο κίνημα και την συγκρότηση-παρέμβαση πολιτικών υποκειμένων με τη γνωστή φράση «χτυπάμε μαζί – βαδίζουμε χωριστά»: στη συγκεκριμένη δράση συμπαρατάσσουμε τις δυνάμεις μας, στη συνολική πολιτική παρέμβαση διαχωριζόμαστε.

Χρειάζεται όμως να διαλυθεί και ένα ακόμη συνηθισμένο σημείο σύγχυσης: Το «βαδίζουμε χωριστά» δεν αναστέλλεται ενόψει της κοινής δράσης ή για να τη διευκολύνει, καθώς αφορά ένα άλλο επίπεδο διεργασιών, με τη μορφή παρέμβασης στο κίνημα και ιδιαίτερα στην κινηματική πρωτοπορία με βάση το συνολικό πρόγραμμα των πολιτικών υποκειμένων που συναντιούνται στην κοινή δράση. Είναι λοιπόν άλλο πράγμα το να συγκεντρώνουμε δυνάμεις για να παλέψουμε για κοινούς στόχους και άλλο αυτή η συμπαράταξη να καλλιεργεί ένα είδος «δημόσιες σχέσεις» μέσα στην Αριστερά στο πλαίσιο των οποίων η συζήτηση για το πρόγραμμα και τη στρατηγική θεωρούνται εμπόδιο στην προσπάθεια για επίτευξη της «ενότητας».

5. Ο διεθνισμός

Ο εθνικισμός και τα «εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα» αποτελούν σκληρό πυρήνα της αστικής ιδεολογίας και των συναινέσεων που οργανώνει η αστική τάξη γύρω από την πολιτική της. Γι' αυτό αποτελεί την πλέον ασφαλή ένδειξη σεβασμού από την Αριστερά του «διευθυντικού δικαιώματος» της αστικής τάξης το να υποκύπτει στις εθνικές συναινέσεις. Από αυτή την άποψη, ήταν εντελώς χαρακτηριστική και εύγλωττη η στάση του ΣΥΡΙΖΑ, του ΜΕΡΑ25 αλλά και του ΚΚΕ στα «εθνικά ζητήματα» κατά την προεκλογική περίοδο: Ο ΣΥΡΙΖΑ τα αφαίρεσε από την προεκλογική του παρέμβαση – και τι να πει όταν επί δικής του διακυβέρνησης εφάρμοσε σε ακραία μέχρι τότε εκδοχή το «ανήκομεν εις την Δύσιν» και συναγωνίστηκε τη Δεξιά στον ανταγωνισμό με την τουρκική αστική τάξη για την υπεράσπιση των «εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων»; Ο Γιάννης Βαρουφάκης μπέρδεψε τα λόγια του στο ντιμπέιτ όταν ρωτήθηκε τι θα έκανε ως πρωθυπουργός αν Τούρκοι κομάντο καταλάμβαναν βραχονησίδα – εξορισμού ελληνική βεβαίως βεβαίως. Ο Δημήτρης Κουτσούμπας στη συνέντευξη στον Ζαραλίκο «βγήκε από τα δεξιά» στον Μητσοτάκη, κάνοντας κριτική στην κυβέρνηση ότι υποτασσόμενη στο ΝΑΤΟ και τα δυτικά ιμπεριαλιστικά σχέδια, υπονομεύει στην πράξη τα «εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα».

Είναι εύκολο να αντιπολιτεύεσαι την κυβέρνηση για τις πολιτικές της όσον αφορά στα κοινωνικά και δημοκρατικά δικαιώματα (ειδικά όταν, παράλληλα, δεν στοχοποιείς την αστική τάξη, αλλά τον καπιταλισμό, τα κέρδη, την κοινωνική αδικία, τις κοινωνικές ανισότητες κ.λπ.). Είναι επίσης εύκολο να αντιπολιτεύεσαι την εξωτερική της πολιτική με άξονα της κριτικής ότι ταυτίζεται απόλυτα ή υποτάσσεται σε «ξένα κέντρα», στο ΝΑΤΟ και τον δυτικό ιμπεριαλισμό. Είναι ακόμη πιο εύκολο να την κατηγορείς ότι αυτή η υποταγή θέτει σε κίνδυνο τα «εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα» – δηλώνεις έτσι ότι είσαι δύναμη υπεράσπισής τους. Είναι όμως πολύ δύσκολο και απ' ό,τι φαίνεται απαγορευτικό για τα μαζικά κόμματα της Αριστεράς να αμφισβητήσεις τις εθνικές συναινέσεις, τα

«εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα» και το «δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια». Γιατί αν το κάνεις, παίρνεις την ευθύνη και ορθώνεσαι πραγματικός αντίπαλος της αστικής τάξης και στα «εθνικά θέματα» – και αυτή την ευθύνη συνειδητά την αποφεύγουν όχι μόνο ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΜΕΡΑ25 αλλά και το ΚΚΕ...

Έτσι όμως ο διεθνισμός, ο δεύτερος θεμελιώδης πυλώνας της φυσιογνωμίας της Αριστεράς, μετατρέπεται σε εκκωφαντική απουσία, σε «μαύρη τρύπα» στη φυσιογνωμία της. Αν δηλώνεις στην πράξη υποταγή στην αστική τάξη στα «εθνικά θέματα», τότε δεν μπορείς να την πολεμήσεις αποτελεσματικά ούτε καν στα υπόλοιπα «μέτωπα».

6. Ο ιδεολογικός αγώνας

Μετράμε πλέον δεκαετίες που οι νέες κριτικές θεωρίες έχουν κάνει «σουρωτήρι» το θεωρητικό και πολιτικό εννοιολογικό πλαίσιο της Αριστεράς.

Όμως, η γλώσσα -οι λέξεις, οι έννοιες και το συντακτικό της- οργανώνουν τη σκέψη. Η πολιτική γλώσσα -οι λέξεις, οι έννοιες και το συντακτικό τους- οργανώνουν τις πολιτικές ταυτότητες. □Για την υποταγή της Αριστεράς στην εθνική συναίνεση γύρω από τα «εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα» μιλήσαμε ήδη. Οι λέξεις στην παρένθεση έχουν και ιδεολογική λειτουργία: συγκροτούν ένα εννοιολογικό πλαίσιο συνώνυμο της αστικής ηγεμονίας. Αν το αποδεχτείς, έχεις πιαστεί σε μια λαβή από την οποία δεν μπορείς να ξεφύγεις. Δεν πρόκειται όμως μόνο για τα «εθνικά θέματα».

Όταν ο Μητσοτάκης αναδεικνύει σε κεντρική έννοια του προγράμματός του την «ανάπτυξη» θέλει να επιβάλλει έναν κοινό σκοπό, ένα κοινό «ιδεώδες», για ολόκληρη την κοινωνία, κοινό ανάμεσα στην αστική και την εργατική τάξη. Ένα διαταξικό, εν τέλει ένα εθνικό «ιδεώδες». Στον βαθμό που η Αριστερά του

επιτρέπει να το πετύχει, αυτό λέγεται επίσης αστική ηγεμονία. Η Αριστερά -με την εξαίρεση εδώ του ΚΚΕ- που δεν τολμάει να μιλήσει για αναδιανομή υπέρ της εργασίας και κατά των κερδών, να επιχειρηματολογήσει ότι η ανάπτυξη δεν είναι ουδέτερη αλλά έχει ταξικό χαρακτήρα (και περιβαλλοντικό αποτύπωμα, που επίσης δεν είναι ουδέτερο, αλλά ταξικό), να αμφισβητήσει το ληστρικό της χαρακτήρα για την εργασία και το περιβάλλον, είναι ιδεολογικά και πολιτικά ηγεμονευόμενη.

Όταν ο Μητσοτάκης επιλέγει να μετατρέψει σε κεντρικό ζήτημα αντιπαράθεσης στη δεύτερη προεκλογική περίοδο το ζήτημα της φορολογίας, βασίζεται στην ηγεμονία της ιδέας ότι «οι φόροι είναι κακό πράγμα – οι φοροελαφρύνσεις είναι καλό πράγμα». Σε αυτό, το να εστιάζεις στη «φορολογική δικαιοσύνη» δεν αποτελεί απάντηση στη νεοφιλελεύθερη ιδεολογική ηγεμονία. Απάντηση είναι να πεις ότι η κατανομή των φόρων είναι υπέρ της αστικής τάξης και κατά της εργατικής τάξης – «αρχαϊκά» και «ξύλινα», αλλά με ακρίβεια, συγκεκριμένα και κατανοητά. Και η απάντηση θα πρέπει να συμπληρωθεί ως εξής: τα φορολογικά έσοδα του κράτους κατανέμονται με ταξική μεροληψία υπέρ της αστικής τάξης και στη συνέχεια μετατρέπονται σε κρατικές δαπάνες επίσης με τρόπο ταξικά μεροληπτικό υπέρ της αστικής τάξης. Αν θέλουμε έσοδα για τα ασφαλιστικά ταμεία για καλύτερες συντάξεις, δεν θέλουμε μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των εργοδοτών αλλά ούτε των εργαζομένων – ο εργατικός μισθός πρέπει να παλέψουμε να αυξηθεί διά της ευθείας οδού, με αύξηση του κατώτατου μισθού, επαναφορά τριετιών, ΑΤΑ κ.λπ., κι όχι εις βάρος των συντάξεων με μείωση των ασφαλιστικών εισφορών. Αν θέλουμε κοινωνικό κράτος κι όχι νεοφιλελεύθερο «δίχτυ προστασίας» για τους εξαθλιωμένους (δαπάνες για τις συντάξεις, την υγεία, την παιδεία, το περιβάλλον, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τα κοινά αγαθά), χρειαζόμαστε υψηλά φορολογικά έσοδα, άρα αύξηση των φόρων. Αύξηση όμως που θα επιβαρύνει τα κέρδη, μερίσματα και προσόδους του κεφαλαίου και τα υψηλά και μεσαία εισοδήματα με ταυτόχρονη φοροελάφρυνση ή και απαλλαγή από τους φόρους των χαμηλών εισοδημάτων. Στη συνέχεια χρειαζόμαστε μια πολιτική κρατικών δαπανών που θα κατανέμει τα

φορολογικά έσοδα υπέρ του κοινωνικού κράτους και όχι υπέρ των πολυποίκιλων επιδοτήσεων στο κεφάλαιο. Αν η Αριστερά δεν μιλήσει γι' αυτά αλλά αντίθετα προσπαθεί να αμυνθεί στις κατηγορίες του Μητσοτάκη ότι είναι κατά των φοροελαφρύνσεων, έχει χάσει όχι απλώς την εκλογική μάχη, αλλά και τον αγώνα των ιδεών – έχει χάσει δηλαδή «απ' τα αποδυτήρια».

Όταν συμβαίνει το έγκλημα των Τεμπών και σύμπασα η Αριστερά (εξαιρουμένων των μικρών δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς) δεν θέτει καν ζήτημα επανακρατικοποίησης του σιδηρόδρομου, σε συνθήκες μάλιστα που οι μετρήσεις της κοινής γνώμης λένε ότι οι ιδιωτικοποιήσεις χάνουν την πλειοψηφική τους υποστήριξη, τότε αποδέχεται την πλήρη πολιτική και ιδεολογική της ήττα από τον νεοφιλελευθερισμό και την αστική τάξη. Μην απορεί λοιπόν όταν ο αντίπαλος, που ξέρει πολύ καλύτερα να εκτιμά τη σημασία των ιδιωτικοποιήσεων, διακηρύσσει δημόσια τις προθέσεις του να τις «κλειδώσει» με συνταγματικές προβλέψεις στο πλαίσιο της συνταγματικής μεταρρύθμισης που οραματίζεται...

Όταν όλες οι δυνάμεις της Αριστεράς, ακόμη και αυτές που μιλούν για χωρισμό κράτους – Εκκλησίας, χάνουν όλες τις ευκαιρίες για να καταδείξουν και καταγγείλουν τη διαρκή πολιτική ανάμιξη, παρέμβαση και την αναβάθμιση του πολιτικού ρόλου της Εκκλησίας, όταν, αντίθετα, δεν χάνουν καμία ευκαιρία να συναινέσουν διά της απραξίας ή να αγνοήσουν τον ελληνορθόδοξο θρησκευτικό ταλιμπανισμό που θεριεύει ξανά εν έτει 2023 σαν η χρονομηχανή να μας γύρισε στις δεκαετίες του '50 και του '60, όταν δεν παρουσιάζεται στην κοινωνία ευθαρσώς ως αντίπαλος του θρησκευτικού σκοταδισμού και της μεταφυσικής, τότε ανεβαίνει η ίδια στη χρονομηχανή για να γυρίσει πίσω από τον αστικό Διαφωτισμό – και επομένως δεν δικαιούται κλαυθμυρισμούς για την «ορμπανοποίηση».

Όταν ο Βορίδης αποδεικνύεται όχι μόνο εμπνευστής αλλά και «ινστρούχτορας» της κυβερνητικής γραμμής ότι ο αγώνας είναι ενάντια στην Αριστερά και για τη δημιουργία καθεστωτικής

«υγειονομικής ζώνης» απέναντι σε ό,τι εκπροσωπεί ή τη θυμίζει, όταν καθεστωτικοί μηχανισμοί σε πλήρη συντονισμό και με εργώδη και συστηματική προσπάθεια ετών οργανώνουν τον ιστορικό αναθεωρητισμό, η Αριστερά οφείλει να σηκώσει το γάντι. Ναι, ο αγώνας είναι ενάντια στον καπιταλισμό, την αστική τάξη, αλλά και τη Δεξιά σαν την ιστορική, «φυσική» πολιτική τους εκπρόσωπο. Ναι -μεταξύ και όλων των άλλων ασφαλώς- η αντίθεση Αριστεράς – Δεξιάς, που έχει τις απαρχές της στη Γαλλική Επανάσταση, έχει ακόμη νόημα και «ζουμί».

Τόσοι αποχαιρετισμοί στη Μεταπολίτευση που χάνεται, αλλά λίγοι σκέφτονται ότι μαζί της έχει χαθεί -τουλάχιστον από το πρώτο μνημόνιο του 2010 και ύστερα- και ο περιβόητος δικομματισμός Δεξιάς και σοσιαλδημοκρατίας· κι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ, όχι μόνο ο αριστερός κινηματικός ΣΥΡΙΖΑ προ του Ιουνίου 2012 ή προ του Ιουλίου 2015, αλλά και ο μετέπειτα δεξιός σοσιαλδημοκρατικός ΣΥΡΙΖΑ μέχρι και σήμερα, ποτέ δεν κατάφερε να γίνει εναλλακτική επιλογή της αστικής τάξης, για τον απλούστατο λόγο ότι η ελληνική αστική τάξη δεν συμβιβάζεται με τίποτε λιγότερο από μια αυτοδύναμη κυβέρνηση Μητσοτάκη, με λυμένα χέρια, ασύδοτη, που θα πολιτεύεται με ανελέητο ταξικό ρεβανσισμό.

Το ενοχικό σύνδρομο μην θεωρηθεί ότι υποστέλλει τη σημαία της κριτικής προς τον ΣΥΡΙΖΑ δεν επιτρέπει στην Αριστερά να κάνει δικό της τον αγώνα ενάντια στην «πολεμική» Δεξιά του Μητσοτάκη και να του προσδώσει τον ταξικό και ιδεολογικό χαρακτήρα που του αντιστοιχεί στην εποχή του «πολεμικού καπιταλισμού». Και βέβαια, αυτό δεν είναι ριζοσπαστισμός αλλά ιδεολογική και πολιτική υποχώρηση· είναι η άρνηση να σηκώσουμε το γάντι που μας έριξε ο Βορίδης όταν σήκωσε τη σημαία του αγώνα ενάντια στην Αριστερά, που, καθώς περνάει ο καιρός, τείνει να προσλάβει χαρακτηριστικά ραφιναρισμένου αντικομμουνισμού – και όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν ή το επιβάλουν, και ανοιχτού. Αυτοί γνωρίζουν καλά ποιοι είναι οι ίδιοι και ποιος είναι ο αντίπαλος, ακόμη κι αν προσωρινά, στη δεδομένη συγκυρία, ο αντίπαλος (η Αριστερά) έχει τα χάλια του. Η Αριστερά είναι αυτή που ξέχασε και ποια είναι η ίδια και ποιος είναι ο

αντίπαλός της.

Αν ο καπιταλισμός είναι το μόνο παιχνίδι στην πόλη, αν η αστική τάξη είναι το αδιαφιλονίκητο αφεντικό στην πόλη που κανείς δεν τολμάει να τη δείξει με το δάχτυλο, αν η άκρα δεξιά παρουσιάζεται σαν η μόνη αντισυστημική δύναμη στην πόλη, αν στέλνουμε τον κόσμο της Αριστεράς «αδιάβαστο» να επενδύει τις αντισυστημικές του ελπίδες και διαθέσεις σε προσωποπαγή μορφώματα του εθνικιστικού κέντρου όπως η Πλεύση Ελευθερίας, αν δεν αναγνωρίζουμε καν την ταξική ζωγόνα πηγή οποιουδήποτε σχεδίου ανασύνταξης στην εργατική τάξη και τα κινήματα αντίστασης, αν δεν σηκώνουμε το γάντι της ιδεολογικής και ταυτοτικής αντιπαράθεσης που μας πετάει η «πολεμική Δεξιά» του Μητσοτάκη και του Βορίδη, τότε μοιραία η ζωή της Αριστεράς στην πόλη γίνεται ανυπόφορη. Αυτή ακριβώς δεν είναι η παθολογία όλων των δεινών της Αριστεράς στη δεδομένη συγκυρία; Με λίγα λόγια: «βρήκαμε» και πρέπει να το πάρουμε αλλιώς! Από χθες και προχθές, αλλά έστω από αύριο...

---

*Υστερόγραφο: Το κείμενο μιλάει σε πρώτο ενικό («Η Αριστερά») και αναφέρεται σε ένα ιδεατό «εμείς», όχι γιατί στην Αριστερά είμαστε όλοι/ες ίδιοι/ες ή έχουμε τις ίδιες ευθύνες για τους κύκλους ήττας που διαδέχονται ο ένας τον άλλο, αλλά γιατί χρωστάμε όλοι και όλες απαντήσεις σε τέτοια θεμελιακά ερωτήματα -και άλλα που μπορούν να προστεθούν, όχι καθένας στον δικό του, περιορισμένο και περιφρουρημένο πολιτικό χώρο, αλλά ενώπιον του κόσμου της Αριστεράς και της μαζικής εργατικής και κινηματικής πρωτοπορίας που «ψάχνεται» στ' αριστερά. Η συζήτηση αφορά ολόκληρη την Αριστερά – κι όσοι την αποφύγουν για δεύτερη φορά μετά το 2015, με οποιοδήποτε πρόσχημα, θα είναι και δειλοί και ανάξιοι. Απαντήσεις όμως προσανατολισμού όπως αυτές που κατατίθενται με αυτό το κείμενο μπορεί να αναζητήσει μόνο η αντικαπιταλιστική Αριστερά.